

Udvidet Harmonik

9   9 erstatter 1

Om udvidet harmonik må man grundlæggende sige at den almindeligste udvidelse er 9eren: en Dm7 bliver til Dm9, en G7 til G9, en Cmaj7 til Cmaj9 og en C6 til en C6/9

Lad være at bruge det bevidstløst, men det kan ofte give en bedre stemmeføring og en 'tykkere' klang.

b9   b9 erstatter 9

Den sænkede 9er anvendes **udelukkende på V- trinsakkorder** - altså som en udvidelse på dominantseptimakkorden. II - V - I forbindelse får således ofte en kromatisk bevægelse fra II trins kvint til V trins b9 til I trins kvint:

13   6 erstatter 5

Tretten'eren - eller 6eren- er en ret almindelig udvidelse på Vtrins septimakkorden. Ofte i forbindelse med 9ere på de omkringliggende akkorder: Dm9 - G13 - Cmaj9. Læg mærke til at fra IItrin til Vtrin bevæger du kun én tone - nemlig IItrins 7eren der bliver til Vtrins terts - resten bliver simpelthen liggende.

b13 / #5

Den sænkede 13er (eller 6er, om du vil), eller også set som den hævede kvint (#5), bruges også udelukkende på V trinsakkorden. Den anvendes oftest i forbindelse med almindelige 9ere på de omkringliggende akkorder, for så kommer der en dejlig kromatisk stemmeføring, t.eks.: Dm9 - G7b13 - Cmaj7/9.

Også almindeligt er at kombinere den med b9 på Vtrins akkorden for så opnår man endnu mere kromatik i forbindelsen - endnu mere melodisk 'klister' til at få akkorderne til at hænge bedre sammen. Dm9 - G7b9/b13 - Cmaj9

b5

Sænket kvint er almindelig i IItrins akkorden i mol og forbindes oftest med en b9 på den efterfølgende Vtrins akkord - det er nemlig samme tone der bliver liggende. Denne 'mol'-kadence kan dog godt både føres videre til dur som til mol:

Dm7b5 - G7b9 - Cmaj7 eller Dm7b5 - G7b9 - Cm7

11

11 er almindelig som udvidelse på mol7-akkorder: Fm11, Dm11 osv. Den indbefatter ikke nødvendigvis 9'eren men opfattes ofte blot som en 5-klang: 1-b3-5-7-11.

Men den voices også uden tertsen, men med 9er, og får derved en mere sus-agtig klang: 1-5-7-9-11.

7sus4   4 erstatter 3

Hvis man udvider en dur akkord med 11'eren (=kvarten) får man et lille sekundsammenstød med dur-tertsen. Det vil man ikke, så 11-akkorden i dur bliver til **sus4**, dvs 4 istedet for 3.

Sus4-akkorden er en forudholdsakkord, og dette forudhold opløses oftest til durtertsen i septimakkorden, f.eks.: F7sus4 - F7.

Du kan bruge sus4-akkorden til at variere dit kor, ved at erstatte den opgivne dur7-akkord med forudholdet + opløsningen: F7 bliver til: F7sus4 - F7.

6/9

6eren med tilføjet 9er ses ofte som slutakkord - en dejlig fed klang både lagt tæt eller spredt.

Generelt

Du kan altid udvide dit musikalske 'ordforråd' ved at benytte de ovennævnte akkorder - de kan kombineres på kryds og tværs.

Du skal dog altid sikre dig at det kan lade sig gøre i forhold til melodien - der er f.eks. ikke meget sjov i at lave en sus-akkord hvis melodien ligger på tertsen, en b9'er hvis melodien ligger på 9'eren, osv osv.

Altså - tænk dig om og lad være med at sovse alting ind i udvidelser bare for sjovs skyld - der skal være en idé og en melodisk linie i din sats.